

Alþingi
Velferðarnefnd
150 Reykjavík

Reykjavík, 14. nóvember 2019
Tilvísun: 2019102033/VIS

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á barnaverndarlögum, nr. 80/2002, og almennum hegningarlögum, nr. 19/1940 (eftirlit með barnaníðingum)

Persónuvernd vísar til beiðni velferðarnefndar Alþingis frá 25. október 2019 um umsögn um frumvarp til laga um breytingu á barnaverndarlögum, nr. 80/2002, og almennum hegningarlögum, nr. 19/1940 (eftirlit með barnaníðingum) (þskj. 87, 87. mál á 150. löggjafarþingi).

Með frumvarpinu er lagt til að orðalag barnaverndarlaga verði skerpt í þeim tilgangi að tryggja að Barnaverndarstofa fái send afrit allra dóma, þegar sakfelld er fyrir kynferðisbrot sem beinist gegn einstaklingi sem ekki hefur náð 18 ára aldri, um leið og endanlegur dómur hefur fallið. Þá er lagt til að við barnaverndarlög verði bætt nýrri grein sem kveður á um eftirlit með einstaklingum sem hlotið hafa dóma fyrir slík brot. Meðal annars er gert ráð fyrir samstarfi Fangelsismálastofnunar og Barnaverndarstofu að því leyti meðan afplánun og reynslulausn varir. Loks er lagt til að ný grein bætist við almenn hegningarlög nr. 19/1940 þar sem kveðið yrði á um áhættumat á einstaklingum sem framið hafa brot gegn XXII. kafla laganna í tilteknum tilvikum og heimild til að kveða á um öryggisráðstafanir, sem nánar er lýst í frumvarpsgreininni, í dómi.

1.

Í 71. gr. stjórnarskrárinnar og 8. gr. mannréttindasáttmála Evrópu, sem lögfestur var með lögum nr. 62/1994, er mælt fyrir um réttinn til friðhelgi einkalífs og skilyrði þess að hann sé takmarkaður. Þau skilyrði eru ströng og þarf brýna nauðsyn að bera til skerðingar á honum vegna réttinda annarra.

Persónuvernd bendir á nauðsyn þess að gætt sé að ákvæðum laga nr. 75/2019, um vinnslu persónuupplýsinga í löggæslutilgangi, og laga nr. 90/2018, um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga, við þá vinnslu persónuupplýsinga sem hér um ræðir, og að hugað verði að þeim kröfum sem gera verður til lagaheimilda fyrir slíkri vinnslu samkvæmt persónuverndarlögum og reglugerð (ESB) 2016/679 (almennu persónuverndarreglugerðinni).

Í 3. mgr. 6. gr. reglugerðar (ESB) 2016/679 segir að þegar vinnsla persónuupplýsinga fari fram á grundvelli lagaheimildar skuli í þeim lögum mæla fyrir um tilgang vinnslunnar. Einnig segir að í lögnum skuli m.a. tilgreina almenn skilyrði varðandi lögmæta vinnslu ábyrgðaraðilans, tegund gagna sem vinnslan varðar, hlutaðeigandi skráða einstaklinga, hvaða stofnanir megi fá persónuupplýsingar í hendur og í hvaða tilgangi. Í því samhengi er bent á að sem endranær gildir það viðmið að eftir því sem vinnslan hefur í för með sér meiri íhlutun í einkalíf hinna skráðu, þeim mun ótvíræðari verða slík lagaákvæði að vera, sbr. t.d. athugasemdir við 2. tölul. 11. gr. í frumvarpi því sem varð að lögum nr. 90/2018.

2.

Í 3. mgr. 2. gr. frumvarpsins er mælt fyrir um viðtæka upplýsingagjöf Fangelismálastofnunar til Barnaverndarstofu. Persónuvernd gerir athugasemd við orðalag málsgreinarinnar með hliðsjón af framangreindum kröfum reglugerðar (ESB) 2016/679 til lagaheimilda er fela í sér heimild til vinnslu persónuupplýsinga. Tegundir þeirra gagna sem miðlað yrði á grundvelli 3. mgr. 2. gr. frumvarpsins eru ekki skýrt tilgreindar, einkum í tilviki gagna „sem til eru frá heilbrigðisstarfsmönnum um einstaklinginn“. Persónuvernd bendir á að hér er um að ræða viðurhlutamikla íhlutun í einkalíf þeirra einstaklinga sem undir ákvæðið munu falla. Heilsufarsupplýsingar, þ.e. persónuupplýsingar sem varða líkamlegt eða andlegt heilbrigði einstaklings, þ.m.t. heilbrigðisþjónustu sem hann hefur fengið, og upplýsingar um lyfja-, áfengis- og vímuefnanotkun, teljast til viðkvæmra persónuupplýsinga í skilningi laga nr. 90/2018, sbr. b-lið 1. mgr. 3. gr. laganna. Svo að vinnsla slíkra upplýsinga sé heimil þarf að uppfylla eitthvert þeirra sérstöku skilyrða fyrir vinnslu viðkvæmra persónuupplýsinga sem tilgreind eru í 11. gr. laga nr. 90/2018, auk þess sem heimild til vinnslu á grundvelli 9. gr. sömu laga þarf að vera fyrir hendi.

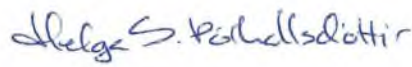
Með vísan til framangreinds telur Persónuvernd að skýra þurfi orðalag ákvæðisins nánar, einkum hvað varðar fyrirhugaða heimild til miðlunar gagna frá heilbrigðisstarfsmönnum, svo að ljóst sé hvaða gögn hér geti fallið undir.

Persónuvernd áréttar að lokum að öll vinnsla persónuupplýsinga þarf jafnframt að samrýmast meginreglum persónuverndarlaga, meðal annars um sanngirni og meðalhóf, sbr. 1. og 3. tölul. 1. mgr. 8. gr. laga nr. 90/2018. Þá mega stjórnvöld því aðeins miðla upplýsingum um refsiverða háttsemi að eitthvert skilyrða 2. mgr. 12. gr. laga nr. 90/2018 séu uppfyllt. Loks bendir Persónuvernd á mikilvægi þess að tryggja fullnægjandi öryggi við vinnsluna, þar á meðal í tengslum við miðlun upplýsinga á milli aðila, sbr. 23. gr. laga nr. 75/2019 og 27. gr. laga nr. 90/2018.

Ekki eru að öðru leyti gerðar athugasemdir við efni frumvarpsins. Verði frekari umsagnar óskað um einstök atriði verður hún fúslega veitt.

F.h. Persónuverndar,

Helga Þórisdóttir

Helga Sigríður Þórhallsdóttir